

Aan
de gemeenteraad

Datum 5 juli 2022
Zaaknummer 2022-0107196
Betreft Impact stijgende energietarieven

Vergadering van
Portefeuillehouder: Tanja de Jonge
Begrotingsprogramma Duurzaam en Innovatief Dordrecht
Kernteam/Opgave: Opgaven - Duurzame Stad
Auteur: Joost Leemans
E-mail: jm.leemans@dordrecht.nl
Verantwoordelijke:
Openbaar: Ja

Raadsinformatiebrief

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

De gestegen energieprijzen betekenen een flinke stijging van de lasten. Dat geldt voor inwoners, maar ook voor bedrijven, verenigingen en maatschappelijke instellingen. Ook de gemeente zelf heeft te maken met stijgende kosten bij gemeentelijke aansluitingen, de bedrijfsvoering en in opdrachten en aanbestedingen.

Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de impact van de stijging van de energieprijzen op verschillende gebieden en geven wij een update van de tot nu toe genomen maatregelen en de nog uit te zetten acties.

De in deze raadsinformatiebrief benoemde bedragen en percentages zijn een momentopname dan wel een inschatting, de snelle en grillige ontwikkeling met betrekking tot energietarieven kan er toe leiden dat de informatie waarop wij deze raadsinformatiebrief gebaseerd hebben deels aan verandering onderhevig is.

Wat is de te delen informatie?

Eigen aansluitingen en bedrijfsvoering

De gemeente gebruikt gas en elektra voor bijvoorbeeld openbare verlichting, ambtelijke huisvesting, musea en gymzalen. De gemeentelijke tarieven voor elektra en gas zullen in 2022 flink toenemen. De kostprijs voor gas stijgt met circa 100% per m³, ten opzichte van 2021. Dit leidt bij gelijkblijvend energieverbruik tot een verhoging van circa 40% van de kosten (een deel van de totale energiekosten betreft namelijk ook vaste kosten). In sommige gevallen kan de stijging van de tarieven worden doorbelast aan gebruikers of is er sprake van een gesloten exploitatie, zoals bijvoorbeeld bij parkeergarages waar inkomstenschommelingen worden opgevangen middels een reserve. Per saldo werden de meerkosten in 2022 ingeschat op € 1.100.000,- ten opzichte van de uitgaven in 2021. Deze kostenstijging is meegenomen in de Kaderbrief 2023. Door de relatief zachte winter begin 2022 is de verwachte stijging van energielasten (gas) tot nu toe enigszins beperkt, en zijn de meerkosten in 2022 momenteel (bestuursrapportage 2022) geschat op 20% van de uitgaven in 2021, dus € 550.000,- ten opzichte van de uitgaven in 2021.

Passage Burap2022 Energielasten

"De energieprijzen voor 2022 zijn fors gestegen sinds het opstellen van de Begroting 2022. Van de volgende aspecten zijn de financiële effecten onzeker.

-
- *Wij hebben een contract voor gas met energieleverancier Gazprom. Vanwege de economische sancties tegen Rusland dient dit contract tussentijds beëindigd te worden. Een onderhandelingsprocedure voor de levering van gas wordt voorbereid met behulp van een externe deskundige. Wij dienen het resterende gasverbruik voor 2022 in te kopen tegen actuele marktprijzen, wat naar verwachting zal leiden tot hogere energielasten.*
- *Door de relatief zachte winter begin 2022 is de verwachte stijging van energielasten (gas) tot nu toe enigszins beperkt. Het verbruik in 2022, mede afhankelijk van weersinvloeden, heeft invloed op de uiteindelijke financiële effecten dit jaar.*
- *Ook voorzieningen die zelf hun energierekening betalen, hebben te maken met forse stijgingen van energielasten. Omdat de continuïteit van voorzieningen hierdoor mogelijk in het geding komen kan bestuurlijk worden afgewogen of ondersteuning vanuit de gemeente gewenst is.*

Een geschatte stijging van circa 20% van de energielasten ten opzichte van 2021 is verwerkt in deze bestuursrapportage. De werkelijke omvang van de gestegen energielasten is afhankelijk van bovengenoemde onzekerheden en zal een financieel effect hebben op het jaarrekeningresultaat."

De gemeente Dordrecht heeft net zoals veel andere gemeenten, via een Europese aanbesteding, een leveringscontract voor gas met Gazprom. Als gevolg van Europese sanctiemaatregelen tegen Rusland moet het bestaande leveringscontract voor gas met Gazprom per oktober 2022 worden beëindigd. Dit zal zeer zeker impact hebben op de tarieven voor gas; hoe veel dit daadwerkelijk zal zijn is nog erg onzeker.

Indirect heeft de stijging van de energieprijzen effect op de prijs van materialen voor de grondweg- en waterbouw en de kosten voor onderhoud en nieuwbouw van gemeentelijke gebouwen. Deze prijsstijgingen variëren momenteel van 10% tot 50% per jaar.

De kostenstijgingen hebben als effect dat we voor de uitvoering van projecten mogelijk werkzaamheden moeten her- prioriteren of dat er een verhoging van het noodzakelijke investeringskrediet nodig is (zie bijvoorbeeld 2021-0177244 voor enkele gymzalen en een school). Ook kan het zo zijn dat (een deel van de) extra kosten worden doorberekend aan de gebruiker of huurder bijvoorbeeld. Dit is uiteraard maatwerk en wordt per project bekeken en gewogen.

Subsidierelaties

De kosten van de gesubsidieerde activiteiten worden bijna allemaal beïnvloed door de stijgende energielasten van de afgelopen maanden. De impact verschilt per aanvrager en gesubsidieerde activiteit (ook verschil tussen amateur- en professionele organisaties) omdat zij zelf energie inkopen dan wel in meer of mindere mate gebruik maken van ruimten/panden. Op dit moment is de impact moeilijk in te schatten, omdat we veelal geen inzicht hebben op het niveau van energiekosten. Dit zit vaak opgenomen in de post huisvestingskosten.

Enkele partijen hebben zelf al aangegeven problemen te verwachten rondom de stijgende energielasten. De impact zal naar verwachting pas echt zichtbaar worden in de verantwoording (subsidievaststelling) over het lopende subsidiejaar in 2023.

Om hierop te kunnen anticiperen zal het subsidieteam in de lopende verantwoordingsgesprekken (subsidiejaar 2021) inventariseren wat de voorlopige conclusies zijn betreffende de gevolgen van de stijgende energietarieven. Dit zal gebeuren bij subsidierelaties die een subsidie ontvangen van meer dan € 20.000,-. Deze gesprekken worden/zijn ingepland in de periode tussen 1 mei en 1 september 2022. Deze gesprekken zullen geen compleet uitputtend overzicht opleveren, maar kunnen wel meer inzicht geven in de huidige problematiek. Daarnaast kan tijdens deze gesprekken meegedacht worden over mogelijke oplossingen op korte termijn. Dit kan nodig zijn als een gesubsidieerde instelling acute hinder ondervindt van de stijgende energielasten.

Mogelijke ingrepen

Problemen die in het huidige subsidiejaar ontstaan kunnen deels opgevangen worden vanuit de opgebouwde egalisereserves. Dit zal echter niet in alle gevallen een oplossing bieden omdat niet iedere instelling een egalisereserve heeft dan wel dat de hoogte wellicht niet in alle gevallen toereikend zal zijn om het gehele tekort op te vangen.

Om eventuele tekorten op te vangen kijken we naar de hoogte van de indexering 2022 (huidige beschikkingen) en 2023 (kaderbrief eind juni). Hierbij moet ook rekening gehouden worden met de snelle stijging van de CAO-lonen waardoor gesubsidieerde activiteiten al langer onder spanning staan. Vanuit subsidieontvangers hebben wij de afgelopen jaren regelmatig te horen gekregen dat de gemeentelijke indexering voor subsidies niet strookt met de indexeringen in de markt (met name voor de looncomponent). Het Subsidiebureau heeft meegewerkt aan het collegevoorstel voor de gemeentelijke indexering 2023 welke op korte termijn behandeld zal worden. Dit zal een deel van de problemen kunnen opvangen.

Samengevat ondervindt niet iedere gesubsidieerde instelling in een zelfde mate problemen met de stijging van energielasten. Voor een deel zal dit zelf opgevangen kunnen worden vanuit de eigen middelen dan wel vanuit de opgebouwde egalisereserve. In september verwachten we de resultaten uit de lopende inventarisatie waardoor we dan meer kunnen zeggen over de verwachte impact van de stijgende energielasten bij gesubsidieerde instellingen. Duidelijk is wel dat we zullen moeten kijken naar maatwerkoplossingen. De echte impact wordt pas duidelijk aan het eind van het lopende subsidiejaar.

We weten dat naast subsidierelaties ook (sport)verenigingen getroffen worden. Sommigen zijn al actief met het treffen maatregelen (m.b.t. besparen en/ of opwek). Er zijn enkele verzoeken bekend waarbij verenigingen steun vragen hetzij qua advies hetzij qua financiering voor maatregelen. We hebben echter nog geen compleet beeld van de impact op verenigingen, de mate van impact zal per vereniging verschillen. Voor het financieren van maatregelen kunnen verenigingen in ieder geval gebruik van de landelijke BOSA (bouw en onderhoud sportaccommodaties) regeling. Daarnaast is in het programma Sportparken ('21) voorgesteld om een regeling uit te werken waarbij de gemeente, onder voorwaarden, mee kan investeren in accommodatie-ontwikkeling, waarbij ook verduurzamingsmaatregelen tot de mogelijkheden zouden behoren. Het programma sportparken is echter nog niet door de raad vastgesteld, het programma zal in okt/dec '22 opnieuw worden behandeld. In de tussentijd kan in sommige gevallen de nota garantstellingen een uitkomst bieden voor verenigingen die willen investeren in energiebesparende maatregelen op hun accommodatie. We volgen uiteraard ook de landelijke ontwikkeling van regelingen en instrumenten op de voet en zullen die direct naar lokale inzet vertalen waar mogelijk, zoals bij energiearmoede in huishoudens.

Energie armoede

De impact van de stijgende energietarieven is in zo goed als alle huishoudens merkbaar. Echter het zijn huishoudens met een smalle beurs waarbij het effect van de stijgende kosten direct voor problemen zorgt voor wat betreft het besteedbare inkomen waardoor mensen direct of nog verder in de problemen komen. In Dordrecht zijn naar verwachting 5.000- 6.000 huishoudens waar de impact zo groot is dat zij in aanmerking komen voor de compensatiebijdrage zoals deze door het Rijk beschikbaar is gesteld aan gemeenten om deze te verstrekken.

Een eenmalige compensatie (zie onderstaande tabel) zorgt echter niet voor een structurele oplossing, die wel nodig is. Een einde aan de grillige ontwikkeling van de energietarieven is nog niet in zicht en daarnaast is energiezuiniger leven ook doelstelling in het kader van het klimaatakkoord. Wat helpt is (structurele) vermindering van het energiegebruik en verduurzaming van de woningen. Daarbij is het belangrijk dat iedereen kan meedoen. Momenteel wordt er gewerkt aan een plan van aanpak energiearmoede waarbij in samenwerking met onder andere de corporaties, de sociale wijkteams en de sociale dienst wordt bekeken hoe we deze middelen zo effectief mogelijk kunnen inzetten waarmee we daadwerkelijk zorgen voor een structurele verlaging van het energieverbruik en daarmee de energierekening.

Voor de uitvoering van dit plan is circa € 1,6 miljoen beschikbaar vanuit het Nationaal Isolatieprogramma (SPUK-uitkering). Daarnaast heeft Dordrecht nog € 510.000,- ontvangen uit de regeling Lokale Aanpak voor de aanpak van EFG-labels. Voor de middelen geldt dat deze niet kunnen worden gebruikt om huishoudens financieel te compenseren. Deze middelen hebben een bestedingstermijn tot 2023.

Uitkering compensatie energierekening

In april en mei hebben inwoners die bekend zijn bij de SDD als rechthebbende de energietoeslag automatisch op hun bankrekening ontvangen (de ambtshalve toekenning). Het gaat hier totaal om 4.964 Dordtenaren, met een bijstandsuitkering of andere vorm van inkomensondersteuning.

Daarnaast zijn in de periode van 19 april t/m 20 juni (de laatste peildatum) door de SDD 6.754 aanvragen voor energietoeslag ontvangen, waarvan 3.651 van Dordtenaren. De SDD werkt hard aan het behandelen van de binnengekomen aanvragen waarvan tot nu toe het merendeel toegekend kan worden. Als een aanvraag wordt afgewezen is dat veelal omdat de aanvrager niet tot de doelgroep behoort. De SDD ontvangt momenteel dagelijks nog tientallen nieuwe aanvragen voor de energietoeslag maar verwacht dat in augustus alle aanvragen zullen zijn afgehandeld.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

Wij zijn/gaan aan de slag met de verschillende verkenningen, acties en instrumenten zoals benoemd bij de drie thema's. U zult over het vervolg en ook de bijbehorende keuzes en consequenties meer specifiek geïnformeerd worden bij de begroting 2023 en ook door middel van specifieke voorstellen en besluiten op gerelateerde deelonderwerpen. Hierbij geldt uiteraard dat daar waar acties een financiële impact hebben die niet binnen de bestaande begrotingskaders kan worden opgelost, deze ter goedkeuring aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

Nader te bepalen aan de hand van gerichte voorstellen op de verschillende onderdelen.

Het college van Burgemeester en Wethouders

secretaris

burgemeester